PlanMER

Bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal-Nispen

projectnr. 275052
15 april 2015

Aanvulling naar aanleiding van advies Commissie m.e.r.

Opdrachtgever

Gemeente Roosendaal
T.a.v. dhr. R. Kools
Postbus 5000
4700 KA Roosendaal

datum vrijgave	beschrijving versie	goedkeuring	vrijgave
15 april 2015	definitief	drs. B. van Dijck	drs. T. Artz

Colofon

Datum van uitgave: 15 april 2015

Contactadres:
Beneluxweg 125
Postbus 40
4900 AA Oosterhout (NB)

Copyright © 2015
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1 Inleiding 3

2 Uniform maken voorwaardelijke bepalingen in regels ten aanzien van stikstof 5

3 Nadere motivatie dat voorwaardelijke bepalingen niet leiden tot effecten op Natura2000-gebieden 7

4 Nadere motivatie uitvoerbaarheid voorwaardelijke bepalingen regels ten aanzien van stikstof 9

5 Nuanceren effectbeschrijving stikstofdepositie op Wav-gebieden 15

6 Nadere motivatie geen toename geurhinder 17

7 Nadere motivatie effect boomteelt op landschap 19

1 Inleiding

De Commissie m.e.r. heeft op 4 september 2014 een toetsingsadvies gegeven op het plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Roosendaal-Nispen d.d. 22 mei 2014. De gemeente heeft besloten de vragen van de Commissie m.e.r. te beantwoorden in een aanvulling op het plan-MER, deze niet (opnieuw) voor toetsing voor te leggen aan de Commissie m.e.r.,maar deze toe te voegen aan het vast te stellen bestemmingsplan. Voorliggend rapport betreft de aanvulling.

In haar voorlopig advies constateert de Commissie m.e.r. dat het MER goed leesbaar is en veel nuttige informatie bevat. De Commissie m.e.r vindt dat de effectbeschrijving voor een aantal onderdelen op een te hoog abstractieniveau en onvolledig is uitgewerkt, waardoor essentiële informatie ontbreekt om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.
De tekortkomingen hebben betrekking op:

- *De effecten voor Natura 2000 en overige natuur (Wav-gebieden) als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden die het ontwerpbestemmingsplan biedt afgezet tegen een meer gedetailleerde beschrijving van de actuele bestaande situatie.*
  De Commissie stelt dat in het bestemmingsplan 'voorwaardelijke verplichtingen' zijn opgenomen die zorgen dat bij de individuele vergunningverlening aan de Natuurbeschermingswet wordt getoetst. In de optiek van de Commissie m.e.r. kan echter een plantoets voorafgaande aan de vaststelling van het plan hiermee niet achterwege blijven. De Commissie m.e.r. vindt dat het MER niet aantoont of alle ontwikkelruimte die nu in het plan geboden wordt, ook daadwerkelijk ingevuld kan gaan worden. Daardoor beschrijft het MER volgens de Commissie m.e.r. geen uitvoerbaar alternatief. Daarnaast is de Commissie m.e.r. van mening dat de voorwaardelijke bepalingen niet over in het bestemmingsplan op gelijk wijze zijn verwerkt.
- *De effecten van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijbedrijven voor geur.*
  Het MER geeft geen analyse van potentiële verslechteringen, op zichzelf of in cumulatie, en gaat niet in op de eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Gelet op de opbouw van het plangebied met in delen daarvan een grote verwevenheid van functies acht de Commissie dit essentiële informatie voor de besluitvorming.
- *Effect van boomteelt op landschap*
  De Commissie m.e.r. doet de aanbeveling nader in te gaan op de effecten van boomteelt op landschap (maar ziet dit niet als essentiële tekortkoming voor de besluitvorming).

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen alvorens het besluit over het bestemmingsplan te nemen.

In de volgende hoofdstukken van dit rapport wordt een reactie op bovenstaande punten gegeven. Per punt wordt voor de volledigheid en zelfstandige leesbaarheid eerst het oordeel van de Commissie m.e.r. gegeven, zoals beschreven in het toetsingsadvies d.d. 4 september 2014 (cursief weergegeven). Vervolgens wordt een reactie gegeven, worden vragen beantwoord en wordt nadere informatie gegeven. Hierbij is het advies van de Commissie uitgesplitst in de volgende deelaspecten:

- Uniform maken van de voorwaardelijke bepalingen in de regels ten aanzien van stikstof;
- Nadere motivatie dat de voorwaardelijke bepalingen niet leiden tot effecten op Natura2000 gebieden;
- Nadere motivatie uitvoerbaarheid voorwaardelijke bepalingen regels ten aanzien van stikstof;
- Nuanceren effectbeschrijving stikstofdepositie op Wav-gebieden;
- Nadere motivatie geen toename geurhinder;
- Nader motiveren effect boomteelt op landschap.

Voor de volledigheid wordt gemeld dat op het MER geen zienswijzen zijn ontvangen, ook niet op bovenstaande punten van de Commissie m.e.r.

2 Uniform maken voorwaardelijke bepalingen in regels ten aanzien van stikstof

Oordeel Commissie m.e.r.

In het MER staat dat uit de Passende beoordeling naar voren kwam dat "de uitbreidingsmogelijkheden binnen het Voorontwerpbestemmingsplan leiden tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden in de omgeving". Daarom zijn in de regels van het bestemmingsplan die zien op het bouwen en op (afwijking van) het gebruik, voorwaardelijke bepalingen opgenomen ter bescherming van de Natura 2000-gebieden tegen depositie van stikstof.

De Commissie wijst erop dat het systeem van de voorwaardelijke bepalingen door de gekozen formulering niet sluitend is en dat de formulering van de bepalingen verschilt in de verschillende planregels. Soms moet worden aangetoond dat "er geen nadelige effecten zijn voor Natura 2000-gebieden." Elders is "niet toegestaan dat de kwaliteit van de natuurlijke habitat en habitatsoorten kan verslechteren of er een mogelijk significant effect kan zijn op de kwalificerende soorten van een Natura 2000-gebied". Of (verderop) is niet toegestaan "dat de kwaliteit van de natuurlijke habitat en habitatsoorten kan verslechteren en er een significant verstorend effect zal zijn op de kwalificerende soorten van een Natura 2000-gebied". Kwaliteit van natuur kan door allerlei invloeden anders dan stikstofdepositie verbeteren of verslechteren en verder kunnen meerdere toenamen onder de significantiegrens in cumulatie wel tot significante gevolgen leiden.

Bovendien ontbreken de voorwaardelijke bepalingen bij mestverwerking, biovergisting, glastuinbouw en ontwikkelingen op het bedrijventerrein. Hiermee is bij de effectbeschrijving geen rekening gehouden.

Met betrekking tot de regel over mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld in artikel 4.5.1) moet nog worden opgemerkt dat compenserende maatregelen niet als mitigatie mogen worden beschouwd. Bij compenserende maatregelen moet eerst worden nagegaan of ADC-toets met succes kan worden doorlopen.

Reactie Gemeente

Er is inderdaad terecht geconstateerd dat de voorwaardelijke bepaling verschilt in de verschillende planregels en dat de regels sluitend en uniform moeten zijn.

In de meeste onderdelen van de planregels is de formulering "geen nadelige effecten voor Natura2000-gebieden". Deze formulering is in de optiek van de gemeente helder en sluitend en wordt / moet uniform worden gehanteerd in de plan-regels. De regels worden hierop aangepast. Concreet betekent dit aanpassing van de formulering onder 3.5.1, 4.5.1, 5.5.1 (afwijking gebruiksregels in respectievelijk Agrarisch, Agrarisch met waarden-1 en Agrarisch met waarden-2). In deze bepalingen worden tevens de "mitigerende maatregelen" geschrapt, zodat de opmerking van de Commissie m.e.r. hierover niet meer relevant is. Tevens wordt de voorwaardelijke bepaling toegevoegd aan de regels voor mestverwerking, biovergisting en bedrijventerrein (bij glastuinbouw is, in tegenstelling tot hetgeen de Commissie m.e.r. beweert, de voorwaardelijke bepaling al opgenomen).

In het MER is per abuis aangegeven dat in het bestemmingsplan een voorwaardelijke bepaling "geen significant effect" opgenomen is. Dit sluit niet aan op de formulering in het bestemmingsplan en moet zijn "geen negatief effect" (bestemmingsplan is leidend). Dit heeft echter geen invloed op de effectbeoordelingen en conclusies in het MER. Het MER wordt niet aangepast.

3 Nadere motivatie dat voorwaardelijke bepalingen niet leiden tot effecten op Natura2000-gebieden

Oordeel Commissie m.e.r.

In het MER staat dat uit de Passende beoordeling naar voren kwam dat "de uitbreidingsmogelijkheden binnen het Voorontwerpbestemmingsplan leiden tot significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden in de omgeving". Daarom zijn in de regels van het bestemmingsplan die zien op het bouwen en op (afwijking van) het gebruik, voorwaardelijke bepalingen opgenomen ter bescherming van de Natura 2000-gebieden tegen depositie van stikstof. De Commissie wijst erop dat het systeem van de voorwaardelijke bepalingen door de gekozen formulering niet sluitend is.
Omdat bij het beschrijven van de effecten van (uitbreiding van) de veehouderij wordt uitgegaan van de voorwaardelijke bepalingen in de planregels, verschuift de beoordeling naar het moment van de individuele vergunningverlening en handhaving. Echter al bij de besluitvorming over het bestemmingsplan moet worden ingegaan op de vraag of de uitbreidingsruimte die in het plan als totaal zit, gevolgen kan hebben voor Natura 2000 en of het plan uitvoerbaar is. Dat is in het MER niet afdoende gedaan.
De uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf Damsigt is als zodanig zorgvuldig in het MER beschreven. Als enige kanttekening bij deze ontwikkeling merkt de Commissie op dat het gegeven dat de bijdrage aan de stikstofdepositie van dit bedrijf kleiner is dan 0,051 mol, geen reden is om significante gevolgen op voorhand uit te sluiten.

Reactie Gemeente

In de optiek van de gemeente is de redeneerlijn met de voorwaardelijke bepaling "geen negatieve effecten voor Natura2000-gebieden", na het consequent en uniform toepassen in de regels (zie hoofdstuk 2 van dit rapport), sluitend en afdoende om (op voorhand) te borgen dat er geen (significant) negatieve effecten optreden op Natura2000-gebieden. Immers "geen negatief effect voor Natura2000-gebieden" betekent dat het effect van ontwikkelingen op Natura2000-gebieden (de grens) 0 moet zijn. Als een effect niet 0 is, wordt geen vergunning verleend. Met deze bepaling is ook op voorhand geborgd dat ook bij maximale benutting van alle planologische uitbreidingsmogelijkheden in het bestemmingsplan geen sprake is van (significant) negatieve effecten op Natura2000-gebieden. Immers, als voor ieder individueel geval het effect 0 is, is het cumulatieve effect van meerdere ontwikkelingen ook/nog steeds 0. Daarom is in de bestemmingsplanregels ook gekozen voor de formulering "geen negatieve effecten" in plaats van "geen significant negatieve effecten". De laatste formulering zou in theorie wel kunnen leiden tot een situatie waar cumulatie van meerdere kleine, maar niet significante effecten, bij elkaar toch kunnen leiden tot een cumulatief significant negatief effect.
Ten aanzien van de argumentatie voor Damsigt wordt gesteld dat noch in het MER noch in de Voortoets/Passende beoordeling gesteld is dat er geen effect is omdat de stikstofdepositie kleiner is dan 0,051 mol/ha/jaar. Er is gesteld dat er geen negatief effect is op Natura2000-gebied. Dit wordt onderbouwd met een berekening en een kaartje. In het kaartje is de 0,051 mol/ha/jaar contour gegeven, maar deze ligt op grote afstand van de omliggende Natura2000-gebieden, waardoor gesteld kan worden dat het effect op Natura2000-gebieden 0 is.

4 Nadere motivatie uitvoerbaarheid voorwaardelijke bepalingen regels ten aanzien van stikstof

Oordeel Commissie m.e.r.

Over de uitvoerbaarheid van de voorwaardelijke bepalingen merkt de Commissie nog het volgende op. Er is niet kwantitatief beoordeeld wat de ammoniakemissie is indien bij de invulling van de ruimte die het bestemmingsplan biedt, de technieken met de laagste emissie worden toegepast.

- *Er ontbreekt een overzicht van de stalsystemen die nu al feitelijk worden toegepast (alleen melkveehouderij wordt genoemd), zodat niet duidelijk is welke extra emissiereductie mogelijk is. Bij de effectbeschrijving voor Natura 2000 is de feitelijk bestaande situatie de vergelijkingsbasis waartegen de effecten moeten worden afgezet. In het MER staat wel hoe deze moet worden c.q. is bepaald, maar een overzicht op bedrijfsniveau ontbreekt. Deze gegevens zijn nodig voor de analyse, zoals die bij "uitvoerbaar alternatief" is gevraagd. Ook zijn deze gegevens nodig als referentie bij het verlenen van toekomstige vergunningen.*
- *Voor een aantal diercategorieën, bijvoorbeeld paarden, zijn geen emissiearme stalsystemen beschikbaar. Daardoor is voor deze bedrijven interne saldering geen optie.*

De Commissie is daarom van oordeel dat het MER niet aannemelijk maakt dat de geboden planologische ontwikkelingsruimte in het ontwerpbestemmingsplan daadwerkelijk kan worden benut. Zodoende beschrijft het MER geen uitvoerbaar alternatief.

Reactie Gemeente

De gemeente is van mening dat de uitvoerbaarheid op bestemmingsplanniveau wel degelijk voldoende is geborgd. Onderstaand is de motivatie zoals opgenomen in het MER verder onderbouwd.
Voor de volledigheid / leesbaarheid is eerst de motivatie in het MER opgenomen.

Motivatie uitvoerbaarheid in MER d.d. 22 mei 2014 (Hoofdstuk 6, p 182-184)

Vraag in het kader van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is of de combinatie van uitbreiding zonder emissietoename mogelijk is. In essentie komt deze vraag er op neer of bij de bestaande bedrijven nog ruimte bestaat om de emissies terug te dringen. De zo gewonnen 'emissieruimte' op bedrijfsniveau is dan beschikbaar voor uitbreiding.
Voor de uitvoerbaarheid van deze regeling is daarnaast van belang dat de uitbreiding van bedrijven niet per definitie leidt tot meer dieren.
Alle dieren moeten momenteel al gehuisvest zijn op huisvestingssystemen die voldoen aan de maximale emissiewaarde volgens het Besluit huisvesting; op basis van best beschikbare technieken (BBT). Dit zijn huisvestingssystemen die een ammoniakuitstoot per dierplaats veroorzaken die gelijk of lager is dan onderstaande waarden.
De vraag voor de haalbaarheid van het bestemmingsplan is hiermee of bovenop BBT nog maatregelen of technieken mogelijk zijn die bij de vergunningverlening voor bedrijfsuitbreiding voorgeschreven kunnen worden en waarmee voorkomen kan worden dat bedrijfsuitbreiding leidt tot emissietoename. Hierbij is saldering op bedrijfsniveau van belang. De toename van oppervlakte, en daarmee dieren en emissie dient gecompenseerd te worden door aanvullende emissie beperkende maatregelen voor het gehele bedrijf.
Ondanks dat BBT lijkt te suggereren dat er 'niets beter is', is dit niet het geval. Voor zeer grote bedrijven worden reeds >BBT en >>BBT voorgeschreven en toegepast op basis van de IPCC-richtlijn. Met de technieken voor >BBT en >>BBT, die ook op kleinere bedrijven toegepast kunnen worden, worden aanzienlijke aanvullende reducties van emissie gehaald ten opzichte van BBT.

Er zijn voor de afzonderlijke stalsystemen en diersoorten verschillende (algemeen geaccepteerde en zich in de praktijk bewezen) emissiereducerende technieken stalsystemen beschikbaar die een lagere emissie veroorzaken dan de in tabel 6.2. opgenomen emissies. In tabel 6.3. zijn de maximale emissiewaarden conform het Besluit huisvesting en de te behalen emissiewaarden bij aanvullende maatregelen opgenomen, waarbij tevens is berekend hoeveel dieren er meer gehouden kunnen worden

om binnen het zelfde 'emissieplafond' te blijven. De verhouding betreft de relatieve toename van het aantal te houden dieren (per diercategorie).

Deze reductie biedt de voor de compensatie van de uitbreiding van de betreffende veehouderij. Op basis hiervan kunnen bijvoorbeeld melkveehouderijen die nu voldoen aan het besluit huisvesting , door toepassing van aanvullende maatregelen met 45% dieren groeien, zonder een toename van emissie. Bij gelijke veedichtheid zou dit ook leiden tot circa 45% toename van bebouwd oppervlak. Bij alle andere diercategorieën is de mogelijk toename van dieren zelfs nog groter.

Tabel 6.2 Maximale emissiewaarde conform Besluit huisvesting

Diercategorie	maximale emissiewaarde (kg NH_3/dierplaats/jaar)
Melk- en kalfkoeien	9,5
Biggenopfok (gespeende biggen)	0,23
Vleeskalveren tot 8 maanden	2,5
Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	2,9
Guste en dragende zeugen	2,6
Vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	1,4
opfokhennen en hanen van legrassen, jonger dan 18 weken	
- batterijhuisvesting - nageschakelde techniek	0,06 0,010
legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	
- batterijhuisvesting - niet batterijhuisvesting - nageschakelde techniek	0,013 0,125 0,015
ouderdieren van vleeskuikens - nageschakelde techniek	0,435 0,015
vleeskuikens	0,045

Tabel 6.3 Toename aantal dieren bij aanvullende maatregelen ten opzichte van Besluit huisvesting, zonder toename van stikstofemissie

Diercategorie	Gehanteerde emissiefactor (kg NH_3/dierplaats/jaar)	maximale emissiewaarde (kg NH_3/dierplaats/jaar)	Verhouding aantal extra te houden dieren op emissiearme huisvestingssystemen.
Melk- en kalfkoeien	6,5	9,5	1,45
Vleeskalveren tot 8 maanden	0,75	2,5	3,33
Biggenopfok (gespeende biggen)	0,11	0,23	2,1
Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	1,25	2,9	2,3
Guste en dragende zeugen	0,42	2,6	6,2
Vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	0,35	1,4	4,0
opfokhennen en hanen van legrassen, jonger dan 18 weken	0,006	0,06	10
legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	0,012	0,125	10,4
ouderdieren van vleeskuikens	0,075	0,435	5,8
Vleeskuikens	0,021	0,045	2,1
nageschakelde techniek	0,001	0,015	PM

Onderstaand is op basis van een vergelijking van bestaande stalsystemen op basis van gemeentelijke informatie (o.a. Web-bvb) gemotiveerd dat nog voldoende mogelijkheid bestaat met verbetering van technieken ontwikkelruimte te creëren. Het gros van de melkrundveehouderij past nu BBT toe in de vorm van een ligboxenstal met beweiden danwel 'overige huisvesting' met beweiden (web-bvb). Deze laatste categorie is vaak ook een ligboxenstal. In een aantal gevallen zijn er al meer emissie armere stallen toegepast, maar dit aantal is zeer beperkt. Geconcludeerd kan worden dat er binnen de melkveehouderij voldoende mogelijkheid bestaat om met verbetering van technieken ontwikkelruimte te creëren. Ook het merendeel van de IV bedrijven is technisch nog niet verder dan BBT en kunnen met verbetering van technieken ontwikkelruimte creeren.
Daarbij kan ook nog opgemerkt worden dat een toename van bebouwing niet per definitie leidt tot meer dieren. Bijvoorbeeld ten behoeven van duurzame of diervriendelijkere stalsystemen met meer ruimte per dier kan het bedrijf worden uitgebreid, terwijl toch geen toename van dieren en emissie optreedt. Ook kunnen aanvullende (bij)gebouwen en bouwwerken voor onder andere opslag en nevenfuncties leiden tot een groter ruimtebeslag zonder dat dit leidt tot toename van dieren en / of emissie. Een uitbreiding van de agrarische bedrijven heeft hiermee geen één-op-één relatie met de uitbreiding van het aantal dieren. De haalbaarheid van het bestemmingsplan op grond van stikstofemissie is hiermee niet direct gerelateerd aan de oppervlakte die geboden wordt voor bedrijfsuitbreiding. Gevolg hiervan is bovendien dat het niet zinvol om uitspraken te doen over de uitbreidingsmogelijkheden van de individuele bedrijven; een bedrijf met relatief weinig uitbreidingsruimte op basis van emissie, kan deze ruimten wel nodig hebben voor bijvoorbeeld bouwwerken voor opslag. Kortom; ook zonder diertoename is kan bedrijfsuitbreiding nodig en haalbaar zijn.
Concluderend kan gesteld worden dat een standstill van de stikstofemissie niet betekent dat voor veehouderijen geen ontwikkelingsruimte meer is. Door gebruik te maken van aanvullende ammoniakemissie reducerende stalsystemen of technieken ontstaat de mogelijkheid om, binnen het geldende emissieplafond meer dieren te kunnen houden. Zo is een toename van rundvee(-gerelateerd bouwoppervlak) van 45% mogelijk zonder emissietoename van het bedrijf, nog los van eventuele andere uitbreidingen op het bouwvlak die niet samen gaan met een toename van vee.

Aanvullende motivatie
De analyse van uitvoerbaarheid van de voorwaardelijke bepaling is wel degelijk gebaseerd op het overzicht van huidig (vergunde) stalsystemen. Per bedrijf is bekend welke stalsysteem nu vergund is en gehanteerd wordt.
Per bedrijf en diercategorie is gekeken of stalsystemen beschikbaar/vergunbaar zijn met minder emissie en zo ja hoeveel reductie kan worden gerealiseerd (en daarmee hoeveel ruimte voor groei). In tabel 6.3 van het MER is per diercategorie aangegeven welke "winst" geboekt kan worden.
Vervolgens is in het MER in het algemeen en kwalitatief gesteld dat voor het gros van de melkveehouderijen en de IV bedrijven voldoende ontwikkelruimte gecreëerd kan worden.

Meer kwantitatief ziet de motivatie er als volgt uit:
In het plangebied Roosendaal-Nispen komen ca. 150 agrarische bedrijven voor:

- 100 veeteelt;
- 40 akkerbouw/tuinbouwbedrijven;
- 10 glastuinbouw.

Van de 100 veeteelt bedrijven zijn er 20 momenteel niet in gebruik. Deze kunnen niet zondermeer opnieuw benut worden voor veeteelt. Dat kan alleen als elders een veeteelt bedrijf stopt (en het opnieuw benutten van de een planologisch-juridisch gekoppeld is aan het stoppen van de ander).
Van de resterende 80 veeteeltbedrijven heeft ca 75% (60 bedrijven) reële uitbreidingskansen. Het betreft de varkensbedrijven (18), melkveebedrijven (40) en pluimveebedrijven (2). Voor deze bedrijven zijn schonere stalsystemen beschikbaar, waardoor "ontwikkelruimte" gecreëerd kan worden. Voor melkveebedrijven is de groeiruimte tenminste 50% (voorzichtig uitgaand van reële schonere

stalsystemen), voor varkenshouderijen is uitbreiding met een factor 2 tot 6 mogelijk, voor pluimveehouderijen zelfs tot een factor 10.
Voor 20 huidige veeteeltbedrijven is uitbreiding door interne saldering / schonere stalsystemen niet mogelijk, hetzij omdat al schone staltechnieken gebruikt worden, hetzij omdat vergunningstechnisch schonere stalsystemen niet beschikbaar zijn. Het betreft 12 paardenhouderijen en 8 vleesveehouderijen. Dat wil echter niet zeggen dat dit binnen 10 jaar (planperiode bestemmingsplan) niet het geval kan zijn: technieken veranderen en verbeteren continu. Daarnaast kunnen deze bedrijven nog wel planologisch gezien uitbreiden: door om te schakelen naar andere diersoorten (zie ook hieronder onder kopje Planologisch maximale inschatting uitvoerbaarheid).

Glastuinbouw is in bovenstaand overzicht niet opgenomen. Het is een sector die het buitengebied van Roosendaal niet of nauwelijks kan groeien. In het Buitengebied komt een gering aantal losse locaties voor met nog beperkte uitbreidingsmogelijkheden. Ook voor uitbreiding van glastuinbouw geldt dat dit niet mag leiden tot toename van stikstofdepositie op Natura2000-gebied. Ook glastuinbouwbedrijven moeten "uitbreidingsruimte" creëren door de inzet van emissiearmere verwarmingstechnieken. Deze zijn er en zijn uitvoerbaar (schonere ketelsystemen, WKO).

Voor akkerbouw/tuinbouwbedrijven geldt dat als deze zouden willen omschakelen dit vanuit stikstof bezien alleen kan als elders een veeteeltbedrijf stopt.

Planologisch maximale inschatting uitvoerbaarheid
In bovenstaande reële inschatting is uitgegaan van voorzetting van de huidige bedrijfsvorm en gebruik maken van reëel geachte schonere stalsystemen. Wettechnisch/planologisch is de uitbreidingsmogelijkheid / uitvoerbaarheid in veel gevallen (veel) groter. Dit als:

- Uitgegaan wordt van omschakeling naar andere diersoorten met meer mogelijkheden voor schonere stalsystemen;
- Uitgegaan wordt van maximaal mogelijke schonere stalsystemen (ongeacht of deze reëel worden geacht).

In tabel 6.3 van het MER is uitgegaan van realistisch haalbaar geachte schonere stalsystemen. Voor een aantal diercategoriën is echter (veel) meer reductie mogelijk, mits daarin geïnvesteerd wordt. Onderstaande tabel geeft de mogelijkheden om (nog) meer reductie te behalen (de in tabel 6.3 in het MER gehanteerde emissiefactoren zijn onderstreept).

Conclusie
Concluderend kan gesteld worden dat een standstill van de stikstofemissie niet betekent dat voor veehouderijen geen ontwikkelingsruimte meer is. Door gebruik te maken van aanvullende ammoniak-emissie reducerende stalsystemen of technieken ontstaat de mogelijkheid om, binnen het geldende emissieplafond meer dieren te kunnen houden. Zo is een toename van rundvee(-gerelateerd bouwoppervlak) van 45% mogelijk zonder emissietoename van het bedrijf. De gemeente acht met bovenstaande analyse voldoende onderbouwd dat het bestemmingsplan met stikstofmaatregelen uitvoerbaar is.

Tabel Emissiefactoren bij aanvullende maatregelen ten opzichte van Besluit huisvesting

Diercategorie	Stalsysteem	Emissiefactor (kg NH_3/dierplaats/jaar)
Melk- en kalfkoeien	ligboxenstal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaag (BWL 2010.31.V1), beweiden	6,5
	mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem (BWL 2012.02), beweiden	3,5
Vleeskalveren tot 8 maanden	mechanisch geventileerde stal met een gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniak emissiereductie (80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser (BWL 2007.02.V1, BWL 2010.02.V1)3	0,35
	mechanisch geventileerde stal met een biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (BWL 2006.01.V1; BWL 2009.13.V1)	0,75
Biggenopfok (gespeende biggen)	opfokhok met schuine putwand, emitterend mestoppervlak maximaal 0,07 m2, ongeacht groepsgrootte (BWL 2001.13.V1)	0,17
	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (BWL 2009.12) hokoppervlak groter dan 0,35 m2 3	0,11
Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met waterwasser, biologische wasser en geurverwijderingssectie (BWL 2011.07)	1,25
	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie 3 (BWL 2008.08.V2; BWL 2008.09.V2; BWL 2007.05.V3; BWL 2010.26) 3	0,42
Guste en dragende zeugen	groepshuisvestingssysteem met voerligboxen of zeugenvoerstations, zonder strobed, met schuine putwanden in het mestkanaal, met metalen driekantroosters (BWL 2010.08.V1)	2,3

	gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniakemissiereductie met een combinatie van een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08)	0,42
Vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	mestkelders met (water- en) mestkanaal; mestkanaal met schuine putwand , met metalen driekantroosters op het mestkanaal, emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m2, (Groen Label BB 97.07.056V2; (BWL 2004.03.V1)	1,0
	gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniakemissiereductie met een combinatie van een biologische en een chemische wasser en een biofilter (BWL 2011.08), hokoppervlak groter dan 0,8 m2	0,35
opfokhennen en hanen van legrassen, jonger dan 18 weken	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,4 m3 lucht per opfokhen per uur; mestafdraaien per vijf dagen, de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55% (Groen Label BB 97.07.058) 6	0,006
	biologisch luchtwassysteem 70% ammoniak emissiereductie en 75% fijn stof emissiereductie (BWL 2006.03.V1; BWL 2010.27.V1)	0,051
legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m3 lucht per dier per uur. Mestafdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%.(Groen Label BB 97.07.058)	0,012
	biologisch luchtwassysteem 70% ammoniakemissiereductie (BWL 2006.03.V1)	0,095
ouderdieren van vleeskuikens	stal met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (BWL 2010.13.V3)	0,158
	biologisch luchtwassysteem 70% ammoniakemissiereductie (BWL 2009.13.V1; BWL 2010.27.V1) 3	0,075
Vleeskuikens	stal met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (BWL 2010.13.V3)	0,021
	uitbroeden eieren en opfokken vleeskuikens tot 19 dagen in stal met etages en vervolghuisvesting in E.5.6 (vleeskuikenstal met mixluchtventilatie) (BWL 2009.06)	0,033
nageschakelde techniek	droogtunnel met geperforeerde banden; 30% emissiereductie fijn stof (BWL 2005.06.V2)	0,001/0,002
	mestopslagloods met chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie (BWL 2011.06)	0,003/0,005

5 Nuanceren effectbeschrijving stikstofdepositie op Wav-gebieden

Oordeel Commissie m.e.r.

De voorwaardelijke bepalingen over stikstofdepositie hebben uitsluitend betrekking op Natura 2000. In hoofdstuk 5.2.2 staat dat daarmee ook is geborgd dat geen toename van stikstofdepositie optreedt op zeer kwetsbare gebieden als bedoeld in de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Die stelling is niet juist. Er liggen immers zeer kwetsbare gebieden dichter bij dan de Natura 2000-gebieden, deels in het plangebied zelf. Nu niet is uitgesloten dat de stikstofdepositie op zeer kwetsbare gebieden toeneemt, moeten de mogelijke effecten daarvan in het MER worden beschreven.
De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming over het bestemmingsplan in te gaan op de gevolgen van mogelijke toename van stikstofdepositie op de zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden).

Reactie Gemeente

De opmerking van de Commissie m.e.r. is terecht. In het MER is per abuis gesteld dat de voorwaardelijke bepalingen ten aanzien van stikstof op Natura2000-gebieden ook borgen dat geen toename van stikstof optreedt op de Wav-gebieden. Dit zou zo zijn als er geen toename is van stikstofemissie vanuit elk bedrijf en/of de Wav-gebieden verderweggelegen zouden zijn dan de Natura2000-gebieden.
De bestemmingsplanregeling ("geen negatief effect op Natura2000-gebied") laat echter nog (enige) toename van stikstof toe in het plangebied toe (mits 0 op de grens van het Natura2000-gebied).
Er zijn al Wav-gebieden gelegen op geringere afstand dan de Natura2000-gebieden: Binnen het plangebied langs de Minnebeek, direct ten oosten en westen van het plangebied respectievelijk in de Rucphense Bossen en Wouwse Plantage (zie figuur 3.14 in het MER).
Het daadwerkelijke negatieve effect op Wav-gebieden is in de praktijk echter zeer beperkt. De voorwaardelijke bepalingen ten aanzien van stikstof op Natura2000-gebieden geeft in de praktijk bijna geen ruimte voor toename van stikstofemissie, gezien de huidige overspannen situatie in de Natura2000-gebieden. Het effect op Wav-gebieden is niet 0, maar wel zeer beperkt.
Planologisch is relevant in hoeverre bedrijven gelegen zijn binnen de 250 m beschermingszone rondom de Wav-gebieden gelegen zijn. Deze bedrijven mogen niet zondermeer tot toename van stikstof op de Wav-gebieden leiden. In het plangebied betreft het 1 bedrijf.

6 Nadere motivatie geen toename geurhinder

Oordeel Commissie m.e.r.

In het MER (pagina 169) is als uitgangspunt gehanteerd dat vanwege de geurnormen en regels in het bestemmingsplan geen geurhinder zal ontstaan en geen nieuwe geurknelpunten mogelijk zijn. Deze redenering voldoet niet. Door de ontwikkelingsmogelijkheden in het plan kan de geurbelasting in de omgeving van veehouderijen wel degelijk toenemen ten opzichte van de bestaande situatie. Het MER geeft geen inzicht in de gebieden waar de geurbelasting kan toenemen en het aantal geurgevoelige objecten in die gebieden. Daardoor is niet duidelijk of, en zo ja waar, door de uitbreiding van veehouderij in cumulatie een verslechtering van het leefklimaat kan optreden.

Gelet op de opbouw van het plangebied met in delen daarvan een grote verwevenheid van functies acht de Commissie nadere informatie over de geursituatie nu en in de toekomst essentiële informatie voor de besluitvorming.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming over het bestemmingsplan, de mogelijke geurhinder vanwege uitbreiding van veehouderijen te onderzoeken.

Reactie Gemeente

Geurhinder is met name relevant in de omgeving van intensieve veehouderijen. Er is, in tegenstelling tot de geurhinder afkomstig van grondgebonden veehouderijen, een verband tussen de omvang van het bedrijf en de hoogte van de geuremissie.

Zoals in paragraaf 3.4.2 van het MER is omschreven bevinden zich in het buitengebied van de gemeente Roosendaal ca. 100 bedrijven met vee. Hiervan zijn 19 bedrijven als intensief aan te merken: 2 pluimveehouderijen en 17 varkenshouderijen. De varkenshouderijen bevinden zijn met name ten zuiden en zuidwesten van de bebouwde kom. De pluimveebedrijven zijn gelegen ten oosten van de bebouwde kom (Langedijksestraat) en ten westen van de bebouwde kom (Haiinksestraat).

In de nabije omgeving van de varkenshouderijen bevinden veelal geurgevoelige objecten behorende bij andere veehouderijbedrijven. Deze voor 'geur gevoelige objecten' genieten echter op grond van de geldende wet- en regelgeving geen specifieke bescherming tegen geurhinder.

De pluimveehouderijen zijn op relatief grote afstand gelegen van de bebouwde kom (Langedijksestraat) dan wel van andere veehouderijen.

De gemeente heeft geen gemeentelijk geurbeleid vastgesteld. Dit betekent dat de in de Wet geurhinder en veehouderij opgenomen normen voor individuele geurbelasting van toepassing zijn bij vergunning-verlening. Voor de gemeente Roosendaal gelden de normen van 2 Ou/m^3 lucht voor objecten gelegen binnen de bebouwde kom en 8 Ou/m^3 lucht voor objecten gelegen buiten de bebouwde kom. Deze normen zijn als 'acceptabel' geacht voor het buitengebied respectievelijk de bebouwde kom. Hiermee is gewaarborgd dat de omliggende objecten van een intensief bedrijf dat wil uitbreiden afdoende bescherming genieten ten aanzien van geurhinder.

Het bestemmingsplan biedt uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijbedrijven. Hierbij zijn de bepalingen van de Verordening Ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant overgenomen. Uitbreiding is mogelijk tot 1,5 ha bouwvlak voor een agrarisch bedrijf. Consequentie hiervan kan zijn dat intensieve veehouderijbedrijven uitbreiden en de geuremissie toeneemt. Voor de individuele toetsing van geurhinder op omliggende voor geurgevoelige objecten gelden de normen uit de Wet geurhinder en veehouderij. Echter de Wet geurhinder en veehouderij bevat geen normen voor geurbelasting die een voor geurgevoelig object ontvangt afkomstig van meerdere veehouderijen in de omgeving, de zogenaamde cumulatieve geurbelasting.

De Verordening Ruimte 2014 omschrijft in de artikelen 6 en 7 regels die gelden bij uitbreiding van, een vestiging van of een omschakeling naar een veehouderij. Ondermeer is hierin opgenomen dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) in de bebouwde kom niet hoger mag worden dan 12% en in het buitengebied niet hoger mag worden dan 20%. Deze kans op geurhinder komt, volgens de

milieukwaliteitseisen van het RIVM overeen met respectievelijk een redelijk goed tot matige milieukwaliteit. Indien de cumulatieve geurhinder in de bestaande situatie al hoger is dan voornoemde percentages, moet de veehouder aanvullende maatregelen treffen die leiden tot daling van de achtergrondbelasting. Nu de Verordening Ruimte 2014 rechtstreeks doorwerkt op het onderhavig bestemmingplan, gelden deze bepalingen eveneens voor veehouderijgebieden. Daarmee is geborgd dat de cumulatieve geurbelasting mogelijk iets kan toenemen, echter dat de milieukwaliteit tenminste redelijk goed tot matig blijft. Deze milieukwaliteit is op basis van de Verordening Ruimte 2014 als 'acceptabel' geacht voor het buitengebied in Noord Brabant. De gemeente acht dan ook voldoende onderbouwd dat de geurhinder niet wezenlijk zal toenemen en/of zal leiden tot (nieuwe) knelpunten.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die in de toekomst leiden tot vermindering van geuruitstoot en daarmee geurhinder. In de loop van 2015 treedt het nieuwe Besluit Huisvesting in werking. Dit besluit stelt strengere stikstofemissie eisen ten aanzien van toe te passen stalsystemen. In het algemeen zijn aan dergelijke systemen ook lagere (emissie-arme) geuremissiefactoren gekoppeld. Dit betekend dat bij een gelijkblijvend aantal dieren de geuremissie zal afnemen.
Het merendeel van de intensieve bedrijven binnen het plangebied zijn varkensbedrijven. Binnen dit type bedrijven werden veelal 'traditionele' emissiearme technieken (bv schuine putwand) of luchtwassers toegepast. Er is een ontwikkeling gaande naar verregaande emissiereducerende technieken (mede ingegeven door het nieuwe Besluit Huisvesting) in de vorm van bijvoorbeeld de gecombineerde meervoudige) luchtwassers. Deze reduceren aanzienlijk meer geur dan de "traditionele" systemen.

De bestemmingsplanregeling met "stikstofbepaling" leidt ertoe dat als veehouderijen willen uitbreiden ze voor het totale bedrijf (inclusief bestaande deel) schonere staltechnieken (moeten) gaan toepassen. Dit leidt per saldo tot afname van geuruitstoot en daarmee geurhinder. Ook is de verwachting dat een aantal bedrijven zal stoppen.

7 Nadere motivatie effect boomteelt op landschap

Oordeel Commissie m.e.r.

De gevolgen van omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden zijn kort beschreven. Boomteelt is niet omgevingsvergunningplichtig, behalve bij "Waarde Archeologie 1 en 2". De mogelijke effecten hiervan worden summier beschreven ('Aanleg van een boomgaard kan lokaal de openheid verstoren...'). De Commissie acht het gezien de kenmerken van het onderhavige gebied, het landschap is niet heel kwetsbaar, niet noodzakelijk het MER op dit punt aan te vullen. Zij adviseert echter wel bij het besluit over het plan rekening te houden met de effecten van deze activiteiten.
De Commissie wil met aanbeveling een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerking in dit hoofdstuk heeft geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

Reactie Gemeente

Boomteelt kan effect hebben op het landschap, met name wanneer het een open landschap betreft. Dit is in het MER op plangebiedniveau niet als verwacht wezenlijk negatief effect benoemd, omdat:

- Boomteelt naar verwachting niet veel toeneemt ten opzichte van de huidige situatie (Roosendaal heeft geen boomteeltgebieden zoals bv. Zundert).
- Het landschap in een groot deel van het plangebied niet open is, maar half gesloten. Alleen het noordwestelijke zeekleigebied en het noordoostelijke veenontginningsgebied is meer open. Boomteelt kan hier, zoals gesteld in het MER, lokaal de openheid verstoren.